

**FIȘA DISCIPLINEI
ECLEZIOLOGIE
COMPARATĂ
2024-2025**

1. Date despre program

1.1	Instituția de învățământ superior	Universitatea din Craiova
1.2	Facultatea	de Teologie Ortodoxă
1.3	Departamentul	Școala Doctorală Sfântul Nicodim
1.4	Domeniul de studii	Teologie
1.5	Ciclul de studii	Doctorat
1.6	Programul de studii / Calificarea	Doctorat în Teologie

2. Date despre disciplină

2.1	Denumirea disciplinei					Ecleziologie comparată					
2.2	Titularul activităților de curs					Pr. prof. dr. habil. Popescu Ion					
2.3	Titularul activităților de seminar					Pr. prof. dr. habil. Popescu Ion					
2.4	Anul de studii	I	2.5	Semestrul	1	2.6	Tipul de evaluare	E	2.7	Regimul disciplinei	Optional

3. Timpul total estimat

3.1	Număr de ore pe săptămână	2	3.2	din care curs	2	3.3	seminar/laborator	1
3.4	Total ore din planul de inv.	42	3.5	din care curs	28	3.6	seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp								ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe								10
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren								10
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii, eseuri								10
Tutoriat								-
Examinări								3
Alte activități								-
3.7	Total ore studiu individual	33						
3.8	Total ore pe semestru	75						
3.9	Număr de credite	7						

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1	De curriculum	Cunoștințe avansate de Teologie Dogmatică
4.2	De competențe	Capacitate de analiză, sinteză, gândire divergentă

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1	De desfășurare a cursului	dotare a sălii de curs cu tablă
5.2	De desfășurare a seminarului/laboratorului	dotare a sălii de curs cu tablă

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	- Dobândirea unor competențe care să facă posibilă performanța în activitatea profesională - Dobândirea unor competențe care să reprezinte baza unor noi cercetări în specialitate din punct de vedere teoretic
Competențe transversale	- Pe baza conținuturilor teoretice să realizeze conexiuni interdisciplinare și transdisciplinare cu alte specializări și domenii - Să elaboreze proiecte, planuri și programe pentru îmbogățirea bazei teoretice în vederea implementării și dezvoltării cercetărilor în domeniul interdisciplinarității și transdisciplinarității

7. Obiectivele disciplinei

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Studiu avansat în Teologia Dogmatică
7.2 Obiectivele specifice	- Asimilarea învățăturilor fundamentale ale creștinismului, în general, ale tradiției ortodoxe în special în vederea descoperirii adevărului unității ontologice a lumii sensibile și inteligibile. Studiul comparativ al teologiei, științei și filosofiei poate reprezenta o cale spre realizarea acestor obiective. - Asimilarea, experierea și aplicarea învățăturii ortodoxe prin comparație cu celelalte confesiuni creștine

8. Conținuturi

8.1. Curs		Metode de predare	Observații Resurse folosite
1	Introducere; importanța dogmatică a temei	prelegerea, explicația	
2	Fundamentele sau temeiurile dogmatice ale Bisericii; a. Temeiul trinitar b. Temeiul hristologic c. Temeiul pnevmatologic d. Temeiul rațional-natural-social.	prelegerea, explicația	
3	Întemeierea Bisericii. Pogorârea Duhului Sfânt și începutul Bisericii;	prelegerea, explicația	
4	Biserica - trupul tainic al Domnului în Duhul Sfânt;	prelegerea, explicația	
5	Constituția teandrică a Bisericii: a. Hristos Capul Bisericii; b. Credincioșii, primitori ai Sfintelor Taine, mădulare ale trupului tainic al Domnului.	prelegerea, explicația	
6	Biserica - viață de comuniune a Sfintei Treimi extinsă în umanitate prin Hristos în Duhul Sfânt;	prelegerea, explicația	
7	Biserica ca extindere a lui Hristos cu Trupul Său înviat în cei care cred în El și încorporarea acestora în El și prin El și în Duhul Sfânt	prelegerea, explicația	
8	Pnevatizarea Bisericii prin și în Duhul lui Hristos cel înviat;	prelegerea, explicația	
9	Întreita slujire a lui Hristos în Biserică; a. Iisus Hristos ca Învățător suprem și ca învățătură supremă; b. Iisus Hristos, Arhiereul suprem; c. Iisus Hristos ca Împărat al cerului și al pământului, al celor nevăzute și văzute.	prelegerea, explicația	
10	Preoția sacramentală sau harică și preoția obștească în Hristos prin Duhul Sfânt;	prelegerea, explicația	
11	Însușirile Bisericii. Prezentare generală;	prelegerea, explicația	
12	Unitatea Bisericii;	prelegerea, explicația	
13	Sfințenia Bisericii;	prelegerea, explicația	
14	Sobornicitatea și Apostolicitatea Bisericii	prelegerea, explicația	

Bibliografie

1. *Biblia sau Sfânta Scriptură*
2. Andrew Louth, *Originile tradiției mistice creștine. De la Platon la Dionisie Areopagitul*, Traducere: Elisabeta Voichita Sitea, Cuvânt-înainte: diac. Ioan I. Ică, Editura Deisis, 2002
3. Florenski, Pavel, *Stâlpu și Temelia Adevărului. Încercare de teodicee ortodoxă în douăsprezece scrisori*, Editura Polirom, 1999
4. Irineu Popa Mitropolitul Olteniei, *Iisus Hristos este același, ieri și azi și în veac*. Editura Mitropolia Olteniei, Craiova 2010
5. Irineu Popa, Prof. univ. dr., Mitropolitul Olteniei, *Ca toate să fie iarăși reunite în Iisus Hristos, cele din ceruri și cele de pe pământ*, Editura Mitropolia Olteniei, Craiova, 2014
6. Irineu Popa, Prof. univ. dr., Mitropolitul Olteniei, *Iconomia plinirii vremilor în Hristos*, Editura Mitropolia Olteniei, Craiova, 2010
7. Irineu Slatineanu, *L'Eglise communion des hommes dans la Sainte Trinite*, Editura Universitaria, 2003
8. Irineu Slatineanu, *Experiențe mistice la Părinții orientali*, Ed. Anastasia, București, 2005
9. Larchet, Jean-Claude, *Biserica, Trupul lui Hristos. I. Natura și structura Bisericii*, în românește de Marinela Boijin, Editura Sophia, București, 2013
10. Larchet, Jean-Claude, *Persoană și natură. Sfânta Treime-Hristos-Omul*, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2013
11. Marrou I., Henri, *Teologia Istoriei*, traducere de Gina Nimigean și Ovidiu Nimigean, Institutul European, 1995
12. Meyendorff, John, *Biserica Ortodoxă ieri și azi*, Editura Anastasia, 1996
13. Meyendorff, John, *Hristos în gândirea creștină răsăriteană*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1997
14. Moltmann, Jürgen, *Dumnezeu în creație*, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2007
15. Moltmann, Jürgen, *Treimea și Împărăția lui Dumnezeu*, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2007
16. Popescu, Dumitru, *Ortodoxie și Contemporaneitate*, Editura Diogene, București 1996
17. Popescu, Pr. prof. dr., Ion, *Învățătura Sfinților Trei Ierarhi despre Sfânta Treime* în Mitropolia Olteniei, Anul LXVI (781-784), Nr. 1-4, ianuarie-aprilie 2014, pg. 85-99
18. Popescu, Pr. prof. dr., Ion, *Mișcare, stabilitate și complexitate în sistemul dionisian. Actualitatea gândirii dionisiene* în volumul Teologie și filosofie în opera Sf. Dionisie Areopagitul, Editura Mitropoliei Olteniei, Craiova 2012, pg. 179-212
19. Radu, Dumitru, *Caracterul ecleziologic al Sfintelor Taine și problema intercomunității*, teza de doctorat în Ortodoxia, an XXX, 1979, nr. 1-2, p. 13-388
20. Rogobete, Silviu Eugen, *O ontologie a iubirii. Subiect și Realitate Personală supremă în gândirea teologică a Părintelui Dumitru Stăniloae*, Traducători: Anca Dumitrașcu și Adrian Guiu, Editura Polirom, Iași, 2001
21. Sfântul Chiril al Alexandriei, *Scrieri*, Partea întâia, *Închinarea și slujirea în duh și adevăr*, în colecția P.S.B. nr. 38,

Traducere, introducere și note de Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București 1981

22. Sfântul Dionisie Areopagitul, *Opere complete și scoliile Sfântului Maxim Mărturisitorul*, Traducere, introducere și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Ediție îngrijită de Constanța Costea, Editura Paideia, București 1996
23. Sfântul Grigore de Nazianz, *Cele cinci cuvântări teologice*, Editura Anastasia, București, 1993
24. Sfântul Grigore de Nyssa, *Contra lui Eunomie, I*, Ediție bilingvă, Traducere și note de Ovidiu Sferlea, Studiu introductiv de Mihail Neamțu, Ediție îngrijită de Adrian Muraru, Editura Polirom, 2010
25. Sfântul Macarie Egipteanul, *Scrieri. Omilii duhovnicești*, în colecția PSB nr. 34, Traducere Pr. prof. dr. Constantin Cornițescu, Introducere, indici și note de Prof. dr. N. Chițescu, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1992
26. Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Ambigua. Tâlcuri ale unor locuri cu multe și adânci înțelesuri din Sfinții Dionisie Areopagitul și Grigorie Teologul*, în colecția P.S.B. nr. 80, Traducere din grecește, introducere și note de Pr. prof. dr. D. Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1983
27. Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Mystagogia. Cosmosul și sufletul, chipuri ale Bisericii*, traducere, introducere și note D. Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București 2000
28. Sfântul Simeon Noul Teolog, *Imnele iubirii dumnezeiești* în volumul Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, *Studii de Teologie Dogmatică Ortodoxă*, Editura Mitropoliei Olteniei, Craiova, 1990
29. Sfântul Vasile cel Mare, *Despre Sfântul Duh în Sfântul Vasile cel Mare, Scrieri*, partea a III-a, în colecția P.S.B. nr. 12, traducere, introducere, note și indici de Pr. prof. dr. Constantin Cornițescu și Pr. prof. dr. Teodor Bodogae, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București 1988
30. Sfântul Vasile cel Mare, *Omilii la Hexaemeron*, Traducere și note de Pr. Dumitru Fecioru, Editura Sofia, București, 2004
31. Stăniloae, Pr. prof. dr., Dumitru, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. 1, Ediția a doua, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1996
32. Stăniloae, Pr. prof. dr., Dumitru, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. 2, Ediția a doua, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1997
33. Stăniloae, Pr. prof. dr., Dumitru, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. 3, Ediția a doua, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1997
34. Taușev, Arhiepiscop, Averchie, *Apocalipsa Sfântului Ioan. Un comentariu ortodox*, Traducere de Felix Trușcă, Editura Sophia, 2005
35. Zizioulas, Ioannis, *Creația ca Euharistie*, Editura Bizantină, București, 1999
36. Zizioulas, Ioannis, *Ființa ecclesială*, Editura Bizantină, București, 1996

8.2. Aplicații – Seminar / Laborator

- | | |
|--|--|
| 1. Temeiuri biblice ale eclezilogiei | |
| 2. Temeiuri dogmatice ale eclezilogiei | |
| 3. Temeiuri patristice ale eclezilogiei | |
| 4. Referatul biblic despre întemeierea bisericii | |
| 5. Temeiurile eclezilogiei în catolicism | |
| 6. Temeiurile eclezilogice în protestantism | |
| 7. Adaosul Filioque și combaterea lui. | |

Bibliografie:

1. *Biblia sau Sfânta Scriptură*
2. Andrew Louth, *Originile tradiției mistice creștine. De la Platon la Dionisie Areopagitul*, Traducere: Elisabeta Voichita Sitea, Cuvânt-înainte: diac. Ioan I. Ică, Editura Deisis, 2002
3. Florenski, Pavel, *Stâlpul și Temelia Adevărului. Încercare de teodicee ortodoxă în douăsprezece scrisori*, Editura Polirom, 1999
4. Irineu Popa Mitropolitul Olteniei, *Iisus Hristos este același, ieri și azi și în veac*. Editura Mitropolia Olteniei, Craiova 2010
5. Irineu Popa, Prof. univ. dr., Mitropolitul Olteniei, *Ca toate să fie iarăși reunite în Iisus Hristos, cele din ceruri și celele pe pământ*, Editura Mitropolia Olteniei, Craiova, 2014
6. Irineu Popa, Prof. univ. dr., Mitropolitul Olteniei, *Iconomia plinirii vremilor în Hristos*, Editura Mitropolia Olteniei, Craiova, 2010
7. Irineu Slatineanu, *L'Eglise communion des hommes dans la Sainte Trinité*, Editura Universitaria, 2003
8. Irineu Slatineanu, *Experiențe mistice la Părinții orientali*, Ed. Anastasia, București, 2005
9. Larchet, Jean-Claude, *Biserica, Trupul lui Hristos. I. Natura și structura Bisericii*, în românește de Marinela Boijin, Editura Sophia, București, 2013
10. Larchet, Jean-Claude, *Persoană și natură. Sfânta Treime-Hristos-Omul*, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2013
11. Marrou I., Henri, *Teologia Istoriei*, traducere de Gina Nimigean și Ovidiu Nimigean, Institutul European, 1995
12. Meyendorff, John, *Biserica Ortodoxă ieri și azi*, Editura Anastasia, 1996
13. Meyendorff, John, *Hristos în gândirea creștină răsăriteană*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1997
14. Moltmann, Jürgen, *Dumnezeu în creație*, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2007
15. Moltmann, Jürgen, *Treimea și Împărăția lui Dumnezeu*, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2007
16. Popescu, Dumitru, *Ortodoxie și Contemporaneitate*, Editura Diogene, București 1996
17. Popescu, Pr. prof. dr., Ion, *Învățătura Sfinților Trei Ierarhi despre Sfânta Treime în Mitropolia Olteniei*, Anul LXVI(781-784), Nr. 1-4, ianuarie-aprilie 2014, pg. 85-99
18. Popescu, Pr. prof. dr., Ion, *Mișcare, stabilitate și complexitate în sistemul dionisian. Actualitatea gândirii dionisiene* în volumul Teologie și filosofie în opera Sf. Dionisie Areopagitul, Editura Mitropoliei Olteniei,

Craiova 2012, pg. 179-212

19. Radu, Dumitru, *Caracterul ecleziologic al Sfintelor Taine și problema intercomunității*, teza de doctorat în Ortodoxia, an XXX, 1979, nr. 1-2, p. 13-388
20. Rogobete, Silviu Eugen, *O ontologie a iubirii. Subiect și Realitate Personală supremă în gândirea teologică a Părintelui Dumitru Stăniloae*, Traducători: Anca Dumitrașcu și Adrian Guiu, Editura Polirom, Iași, 2001
- Sfântul Chiril al Alexandriei, *Scrisori*, Partea întâia, *Închinarea și slujirea în duh și adevăr*, în colecția P.S.B. nr. 38 Bisericii Ortodoxe Române, București 1981
37. Sfântul Dionisie Areopagitul, *Opere complete și scrierile Sfântului Maxim Mărturisitorul*, Traducere, introducere și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Ediție îngrijită de Constanța Costea, Editura Paideia, București 1996
38. Sfântul Grigore de Nazianz, *Cele cinci cuvântări teologice*, Editura Anastasia, București, 1993
39. Sfântul Grigore de Nyssa, *Contra lui Eunomie, I*, Ediție bilingvă, Traducere și note de Ovidiu Sferlea, Studiu introductiv de Mihail Neamțu, Ediție îngrijită de Adrian Muraru, Editura Polirom, 2010
40. Sfântul Macarie Egipteanul, *Scrisori. Omilii duhovnicești*, în colecția PSB nr. 34, Traducere Pr. prof. dr. Constantin Cornițescu, Introducere, indici și note de Prof. dr. N. Chițescu, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1992
41. Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Ambigua. Tâlcuri ale unor locuri cu multe și adânci înțelesuri din Sfântii Dionisie Areopagitul și Grigorie Teologul*, în colecția P.S.B. nr. 80, Traducere din grecește, introducere și note de Pr. prof. dr. D. Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1983
42. Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Mystagogia. Cosmosul și sufletul, chipuri ale Bisericii*, traducere, introducere și note D. Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București 2000
43. Sfântul Simeon Noul Teolog, *Imnele iubirii dumnezeiești* în volumul Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, *Studii de Teologie Dogmatică Ortodoxă*, Editura Mitropoliei Olteniei, Craiova, 1990
44. Sfântul Vasile cel Mare, *Despre Sfântul Duh* în Sfântul Vasile cel Mare, *Scrisori*, partea a III-a, în colecția P.S.B. nr. 12, traducere, introducere, note și indici de Pr. prof. dr. Constantin Cornițescu și Pr. prof. dr. Teodor Bodogae, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București 1988
45. Sfântul Vasile cel Mare, *Omilii la Hexaimeron*, Traducere și note de Pr. Dumitru Fecioru, Editura Sofia, București, 2004
46. Stăniloae, Pr. prof. dr., Dumitru, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. 1, Ediția a doua, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1996
47. Stăniloae, Pr. prof. dr., Dumitru, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. 2, Ediția a doua, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1997
48. Stăniloae, Pr. prof. dr., Dumitru, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. 3, Ediția a doua, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1997
49. Taușev, Arhiepiscop, Averchie, *Apocalipsa Sfântului Ioan. Un comentariu ortodox*, Traducere de Felix Trușcă, Editura Sophia, 2005
50. Zizioulas, Ioannis, *Creația ca Euharistie*, Editura Bizantină, București, 1999
- Zizioulas, Ioannis, *Ființa ecclesială*, Editura Bizantină, București, 1996.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori din domeniul aferent programului

Încurajarea studenților doctoranzi să participe la sesiuni de comunicări științifice și să se implice în viața social-religioasă a comunității

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Parcursul bibliografiei și prezentarea temelor de casă	Examen scris	50% 50%
10.6 Standard minim de performanță	Minim 2,50 puncte la examenul scris din cele 5 puncte maxim posibile Minim 2,00 puncte la activitatea la activitățile din timpul semestrului		

Data completării

28.09.2024

Data avizării

Titular de curs

Pr. prof. univ. dr. Ion Popescu

Director al Școlii Doctorale Sf. Nicodim

Pr. prof. univ. dr. habil. Picu OCOLOEANU